

**Доповідь директора Департаменту освіти Деменко О.І.
на міській педагогічній конференції 30.08.2018**

**Про підсумки розвитку освіти міста Харкова у 2017/2018 навчальному році
та пріоритетні завдання на шляху реалізації Концепції «Нова українська школа»
у 2017/2018 навчальному році**

2017/2018 навчальний рік став точкою відліку для фундаментальних новацій в освіті. Настав час підбити його підсумки та окреслити напрямки подальших змін.

Освітня мережа Харкова складають 469 закладів усіх типів і форм власності, у яких здобуватимуть освіти майже 180 тисяч дітей.

Спостерігається щорічне збільшення загальної кількості учнів шкіл, у тому числі й першокласників. За останні 5 років контингент школярів зріс на 13 тисяч та становить понад 120 тисяч (на 4 тисячі більше минулорічного показника). Цього року кількість першокласників збільшилася на 600 і становить 13,5 тисяч.

Значні зміни відбулися в обліку дітей шкільного віку та порядку зарахування до школи. Очікуємо на нові положення про заклади дошкільної та загальної середньої освіти.

Одним із базових принципів Нової української школи є безперервність освіти: формування особистості починається від народження та триває все життя.

У Харкові проживає 66 тисяч малюків віком від народження до 6 років. Для 45 тисяч вихованців працюватимуть 220 закладів дошкільної освіти (на 5 більше показника минулого року): це садочки №№ 126 та 282 у Московському районі та № 230 у Шевченківському та 2 заклади приватної форми власності. Відкриваються 19 груп у 10 діючих садках. Додатково створено 800 місць!

У цілому з 2006 року в Харкові відновив роботу 31 дитячий садок та 407 груп. Кількість місць у закладах дошкільної освіти збільшена на 11 тисяч.

Зараз це один з найкращих показників в Україні. Розширення мережі дошкільних закладів відповідно до потреб харків'ян залишається одним з основних напрямків розвитку освіти міста.

В освітній мережі 14 закладів професійно-технічної освіти фінансуються за кошти бюджету м. Харкова. Оптимізація їхньої кількості дає змогу розширити та оновити перелік професій відповідно до реальних потреб нашого міста, що стає запорукою якісного функціонування міського господарства.

Триває робота щодо підготовки матеріалів для передачі ПТНЗ із державної до комунальної власності.

Професійна освіта потребує популяризації, адже зараз лише 14 % випускників шкіл здобувають професійну освіту (у Європі – майже 40 %).

Ініційований та підтриманий Президентом України Закон «Про освіту» збільшує кадрову автономію закладів, що передбачає лібералізацію процесу підвищення кваліфікації, прийом та звільнення педагогічних працівників керівником школи, призначення директора за результатами конкурсу.

Отже, органам управління освітою, керівникам закладів необхідно вжити заходів для відпрацювання чіткого процесу реалізації цих законодавчих норм. До кінця року буде розроблено механізм зовнішньої незалежної сертифікації вчителів, порядок проведення інституційного аудиту, громадської акредитації, положення про організацію навчання дітей, які тимчасово перебувають на лікуванні в медичних установах тощо.

Особливістю школи 21 століття є новий зміст освіти, орієнтований на потреби учня. Педагоги-новатори Харкова випереджають час, закладають нові моделі мислення, перемагають у професійних конкурсах.

Звання «Кращий вихователь Харківщини» виборювали вихователі 14 закладів дошкільної освіти. Переможцями стали педагоги Індустріального та Київського районів.

Учителі Московського, Немишлянського, Основ'янського та Слобідського районів були кращими серед учасників міського конкурсу «Учитель року». Підтвердженням поваги до праці педагогів із боку міської влади є збільшення втричі розміру щомісячних доплат переможцям цього професійного змагання. Грошове стимулювання отримують 96 педагогів, які підготували переможців учнівських інтелектуальних змагань.

Освітня реформа комплексна, тому її неможливо реалізувати без синергії зусиль усіх учасників освітнього процесу.

Місто Харків – приклад у розвитку партнерських відносин із батьківською громадськістю.

Діяльність Міської батьківської ради, створеної за ініціативи Харківського міського голови Геннадія Кернеса, спрямована на побудову моделі ефективної співпраці школи та сім'ї на паритетних засадах. Варто відзначити відсутність формального підходу в діяльності районних та шкільних батьківських комітетів.

Завдання цього року – створення умов для відкритого діалогу та багатосторонньої комунікації між учнями, учителями та батьками, що має забезпечити взаєморозуміння серед усіх учасників освітнього процесу та своєчасне упередження конфліктних ситуацій.

Школи Харкова мають бути не авторитарними, а авторитетними!

Ключові зміни очікують й на позашкільну освіту. Розглядається можливість модернізації змісту позашкільної освіти (оновлення програм та розширення напрямків гуртків), зарахування результатів позашкільля в школах та впровадження ваучерної системи.

Вихованцями позашкільних закладів упродовж навчального року здобуто майже 10 тисяч перемог різних рівнів.

У 12 дитячо-юнацьких спортивних школах здійснюється підготовка спортивного резерву з 36 видів спорту. 105 вихованців цих шкіл входять до збірних команд України.

Інклюзивна освіта стала невід'ємною складовою гуманітарної політики країни, що наближає її до загальноєвропейських цінностей. Харків – це місто, у якому ще до прийняття новаторського закону про освіту з'явилася перша в Україні інклюзивна школа. З червня розпочав роботу міський інклюзивно-ресурсний центр.

У новому навчальному році функціонуватимуть 50 інклюзивних класів у 20 закладах, у яких навчатиметься 103 дитини. Для 4 тисяч дошкільнят працюватимуть 60 закладів комбінованого та компенсуючого типів.

Важливим у впровадженні інклюзивної освіти є покращення інфраструктури. Харківська область стала учасником проекту Благодійного фонду Петра Порошенка «Інклюзивна освіта – рівень свідомості нації».

У цьому навчальному році ресурсні кімнати відкриються в 4 школах.

Нова українська школа – це територія особистісного розвитку кожного учня, де всі діти обдаровані та унікальні. До міського банку «Обдарованість» включено 5,5 тисяч школярів.

У Всеукраїнських турнірах взяли участь 69 команд (із 65 шкіл міста), які отримали 49 перемог. Успішними були виступи учнів закладів освіти Шевченківського району.

На Всеукраїнському етапі МАН харків'яни отримали 41 перемогу. Спостерігається підвищення результативності на 24 %. Переможців підготували у 21 закладі (переважно Шевченківського району).

У Всеукраїнському етапі олімпіад учнями Харкова здобуто 94 перемоги на 20 олімпіадах. З 11 предметів – виключно школярами міста. Максимально результативними стали виступи на олімпіадах із математики, фізики та інформатики.

Найбільшу кількість переможців підготували у фізико-математичному ліцеї № 27, НВК № 45, гімназіях №№ 46, 47, 144, 169, ліцеї № 173 та школах №№ 109 та 162.

Саме завдяки успіхам школярів Харкова Харківська область посідає перше місце у всеукраїнському рейтингу за результатами інтелектуальних змагань.

Харків пишається талановитою молоддю та підтримує її. Стипендіями державного та міського рівнів нагороджено 426 учнів та студентів. 42 учні удостоєні стипендії Президента. Це найкращий результат в Україні!

Особлива увага в умовах Нової української школи цього року зосереджена на учнях перших класів. З 1 вересня вони навчатимуться за новим Державним стандартом початкової освіти. Зміниться зміст та методики викладання. Повинен змінитися й учитель.

Звертаю увагу: 1 місяць навчання для першокласників адаптивний, це час для того, щоб маленькі учні полюбили школу, 1 клас – без важких рюкзаків та домашніх завдань!

Ключовими особами реформи середньої освіти є вчителі! Затверджено професійний стандарт учителя початкових класів, проведено масштабне підвищення кваліфікації вчителів, які викладатимуть у перших класах Нової української школи.

Для повноцінної реалізації реформи з державного та міського бюджетів виділено кошти на закупівлю дидактичних матеріалів, меблів та комп'ютерного обладнання. Кожен 1 клас отримає сучасний набір роздаткових та наочних посібників. Створити зручні освітні осередки в кабінеті допоможуть нові меблі. А комплект комп'ютерної техніки доповнить навчальне середовище школи.

Систему оцінювання знань учнів також оновлено. Замість абстрактних оцінок – свідоцтво досягнень із характеристиками за показниками.

Цьогорічним завданням для середньої школи є моніторинг впровадження наскрізних ліній в освітній процес.

Узгоджена робота міської влади, закладів освіти та Регіонального центру оцінювання якості освіти сприяють успішному проведенню зовнішнього незалежного оцінювання. У 2018 році забезпечено нові підходи до проведення оцінювання з іноземної мови, створено умови для здачі ЗНО випускниками з особливими освітніми потребами.

31 максимальний результат випускників 10 закладів міста дозволив Харківському регіону посісти другу позицію серед областей України. А 15 двохсотбальних сертифікатів у 12 старшокласників фізико-математичного ліцею № 27 стали недосяжними в масштабах України.

Вступна кампанія цього року також мала свої особливості. Харківська область посіла друге місце за сконцентрованістю місць державного замовлення у закладах вищої освіти регіону.

90 % випускників шкіл Харкова продовжать навчання у закладах вищої освіти III-IV рівнів акредитації. 5 % із них здобувають вищу освіту за кордоном, 3 % – у закладах вищої освіти міст України, усі інші стали студентами харківських вишів.

Співвідношення випускників, які навчатимуться за бюджетним замовленням та на контрактній основі, становить 47 до 53 %.

Наразі триває громадське обговорення проекту нового Порядку проведення державної підсумкової атестації.

Формування єдиного освітнього простору Харкова стало можливим завдяки ефективній співпраці з вищою школою: у спільних проектах взяли участь більше 10 тисяч учнів.

Цінним є те, що освітяни міста, незалежно від рівня навчального закладу, єдині в бажанні створити всі умови для успішності харківської молоді.

Сьогодні гостро постає необхідність розробки та запровадження конкретних дій, спрямованих на покращення здоров'я молоді. Наше місто – це приклад реалізації ефективних шляхів вирішення цього завдання.

Харків залишається єдиним містом в Україні, де першокласники (13,5 тисяч дітей) щодня безкоштовно отримують молоко гарантованої якості, більше 52 тисяч школярів початкових класів та понад 3 тисячі учнів пільгових категорій забезпечуються безкоштовним гарячим харчуванням.

У дитячих садках 5,5 тисяч вихованців мають пільги на харчування. 2 тисячі дітей учасників антитерористичної операції звільнені від сплати за харчування.

Завдяки появі в нашому місті спортивних шкільних ліг стало можливим об'єднання зусиль системи освіти, спорту та професійних спортивних федерацій.

Системно здійснюється робота з реконструкції шкільних стадіонів: учні майже половини шкіл нашого міста займаються фізичною культурою на оновлених базах. Сучасні спортивні майданчики для малечі створюються в садках. Водночас в усіх дитячих садках встановлюються нові ігрові майданчики.

Сім'я, школа, суспільство ставлять перед собою завдання – виховати громадянина, патріота своєї країни. У Харкові створена рада з національно-патріотичного виховання, яка координує взаємодію освітніх установ з інститутами громадянського суспільства.

Найкращою в країні визнано Харківську міську організацію учнівського самоврядування, до діяльності якої залучено майже 5 тисяч школярів. Пріоритетами залишаються волонтерська, правозахисна та миротворча діяльність.

Створення комфортного середовища для школярів та вихованців є стратегічним напрямком роботи системи освіти Харкова.

Пройшов час лише крейди та дошки, учні 21 століття вимагають сучасних навчальних кабінетів. Цього року за рахунок бюджетних коштів придбано комплекти комп'ютерно-мультимедійної техніки у 35 закладів освіти. 26 шкіл поповняться сучасними кабінетами фізики, хімії, біології, географії, математики.

Стрімкий розвиток технологій не дозволяє нам зупинятися, тому оновлення парку комп'ютерної техніки визначаємо серед завдань наступного року.

Шановні колеги! Хочу подякувати кожному, хто наближав позитивні зміни. Можемо радіти з того, що система освіти нашого міста невпинно наближається до світових освітніх стандартів.

Вітаю всіх з новим навчальним роком. Бажаю вам сили та натхнення. Хай вони допоможуть використати всі можливості для здійснення задумів та досягнення мети.

Закінчити хочу словами Василя Сухомлинського, 100-річчя від дня народження якого ми відзначаємо цього року: «Школа стає справжнім осередком культури лише тоді, коли в ній панують 4 культу: культ Батьківщини, культ Людини, культ Книги та культ Рідної мови».